

PUNAINEN MERKKI

SUSANNE STAJN

WSOY

Susanne Staun

PUNAINEN
MERKKI

SUOMENTANUT KARI KOSKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

*Oli jotenkin epätodellista tuijottaa niin pitkään kuolemaa,
se tuntui kielletyltä, kuin olisi katsellut raakaa seksiä –
mutta kuolema, kuten tulisin huomaamaan,
oli vielä paljon likaisempaa.*

MIKAL GILMORE: SHOT IN THE HEART

TANSKANKIELINEN ALKUTEOS

Døderummet

© 2010 SUSANNE STAUN

First published by Gyldendal Forlag, Denmark

Published by arrangement with Nordin Agency, Sweden

SUOMENNOKSEN © KARI KOSKI JA WSOY 2014

ISBN 978-951-0-38863-1

PAINETTU EU:SSA

Freiburg, lokakuu 2009

Kun viimein menetin tajuntani, kaikki musteni.

Kun jälleen heräsin, kaikki oli valkoista: seinät, katto, apu-pöytä, vuodevaatteet, liidunvalkeita kaikki tyynni. Mutta kämmenselkääni kiinnitetystä kanyylistä kulki kellertävä tippaletku vinosti ylös sängyn oikealle puolelle, missä metalliseen telineeseen kiinnitetty annospussi tummanpunaista verta tyhjensi minuun pisara kerrallaan.

Oven toiselta puolelta kantautui vaimeana kiireen ääniä, vieraita ääniä toisesta maailmasta: kevyitä, ripeitä askeleita, vaimeita, etäisiä ihmisääniä; ovia jotka hiljaa avattiin ja suljettiin. Yhtäkkiä jotain metallista, joka meni nopeasti ja raskaasti kalisten oveni ohi, askeleita, jotka kuuluivat kovempina ja nopeampina. Ja sitten maailma oven toisella puolella kietoutui uudelleen pumpuliin, vaimeana ja etäisenä.

Makasin painavana ja pehmeänä, tyynyni oli painava ja pehmeä, vuoteeni oli täysin vaaka-asennossa ja erotin oman ruumiini; siinä ei tuntunut kipua, se oli vain jotain raskasta ja aristavaa, joka olin minä.

Aluksi en tiennyt missä olin, mutta vähitellen mieleeni jysähti kuva toisensa jälkeen, ja viimein saatoin liittää ne yhteen järjelliseksi tapahtumaketjuksi. Lopulta osasin ennakoita, että poliisi tulisi jututtamaan minua, ja tiesin että minun olisi syytä miettiä ennen kuin he tulisivat. Mutta en pystynyt. Sen sijaan tuijotin valkoista seinää ja ajattelin tekemiäni valintoja.

Oli hyviä valintoja, ja ne olivat varmistaneet sen että olin elossa. Ensinnäkin se, että olin viime hetkellä päättänyt etten kuolisi. Toiseksi se, että olin aina itse avannut ruumiit, ja siksi minulla oli tarpeeksi voimaa käsissä ja käsivarsissa, siksi minulla oli ruumiinavausveitsi, joka totteli minua auliisti ja vanhasta tottumuksesta.

Oli myös sellaisia valintoja, joita kaduin, ennen kaikkea: että minä ikinä pestauduin Odensen oikeuslääketieteen laitokselle. Enkä voinut kerta kaikkiaan käsittää sitä, ettei Nkem ollut ymmärtänyt ennusmerkkiä, jonka sain sinä toukokuun päivänä Dyrehavnissa viime vuonna, että hän oli vain nauranut minulle – nauranut sille. Sillä vaikka hän on kristitty ja korkeasti koulutettu, hän on silti pikimusta nainen, jonka äiti käytti taikapulvereita ja tulkitsi enteitä, hän on silti varttunut keskellä ihmisiä, jotka olivat satojen vuosien ajan eläneet taikausko ohjenuoranaan. Ja samalla tavoin kuin huono ravinto sukupolvien ajan lyö leimansa ihmisten piirteisiin ja synnyttää epämuodostumia, uskon vakaasti, että myös sukupolvelta toiselle periytyvä taikausko pinttyy fyysisesti niin tiukkaan, ettei mikään maallinen oppineisuus pysty sitä pois pyyhkimään. Mutta hän vain nauroi, kun leipäveitsi pureutui käteeni niin että veri valui nurmikolle; hän sanoi että tein sen tahallani, jotta saisin hänet jäämään.

Kööpenhamina, 2008

1

Nkem oli tuonut mukanaan kotona viljelemiään kurkkuja ja tomaatteja, ja minulla oli kassissa leipäveitsi ja leipää. Olimme asettuneet puun alle pienelle harjanteelle, josta näkyi avara maisema, matalia kukkuloita ja yksittäisiä puita. Oli toukokuinen lauantai vähän yli vuosi aiemmin. Olimme Dyrehavenissa, sää oli aika leuto ja ilmassa surisi pienenpieniä, miltei näkymättömiä kärpäsiä, jotka saivat koko ruumiin kutisemaan. Nkem oli saanut paikan oikeuskemistinä Odensessa ja muuttaisi jo seuraavana päivänä, jotta pääsisi aloittamaan työt maanantaina hyvin levänneenä. Tämä oli jäähyväispiknikki, ja se oli ihan väärin.

Kumpikaan meistä ei ollut syönyt aamupalaa, ja Nkemillä oli aina nälkä, joten olimme hädin tuskin ehittäneet istahtaa viltille, kun hän otti jo esille lämminsavustetun lohen kallistaen kevyesti päätään, ja tätä kärsimätöntä, miltei huomaamatonta liikettä säesti lähes kuulumaton mutta silti käskävä tsk-ääni. Työnsin tottelevaisesti käteni kassiin ottaakseni leivän, mutta osuinkin leipäveitsen terään, jonka olin juuri käynyt teroituttamassa suutarissa; terä upposi suoraan peukalonhankaan, aina luuhun asti, ja kun tempaisin käteni kassista, se oli punainen ja märkä. Minulle se oli vain jälleen yksi osoitus kömpelyydestäni, ja jäin katselemaan kättä surkeana, kun veri valui valtoimenaan nurmikolle. Nkem sen sijaan löysi nopeasti paperinenäliinat, tarttui minua kädestä ja painoi paksun tukun melkein pari senttiä syvän haavan

ympäri. Mutta veri imeytyi salamannopeasti nelikerroksisen liinan läpi, ja viimein hän otti päänsä ympärille kiedotun kauniin vaaleanpunaisen gelen ja teki siitä puristusiteen.

»Sinä teit sen tahallasi, *nne*.» *Yoo didd id ona porrpоз.*

Nkem oli filosofian tohtori ja väitellyt kemiasta Edinburghin yliopistossa, hän oli kasvanut nigerianenglantia puhuvassa ympäristössä eikä puhunut minulle juuri koskaan tanskaa, koska hänen piti säästellä uupunutta kieltään, kuten hän sanoi. Hänen äänensä oli aivan kuin bassoversio *Pirates of the Caribbeanin* Tia Dalmasta, kaunis, matala ja tulvillaan teräviä d-äänteitä ja leveitä o-äänteitä. *Yoo didd it ona porrpоз.*

»Enpä», sanoin ja voivottelin. »En tietenkään tehnyt. Se sattuu.»

Hän pudisteli päätään ja hymyili minulle tietäväisenä. »Teit sinä.»

Sitten minäkin hymyilin; hänen hymynsä oli tarttuvaa, enkä minä sitten enää tiennytkään.

»Sinä haluat saada minut jäämään. Yrität osoittaa ettei selviä ilman minua, senkin *winch*.» Hän antoi naurun pulputa syvältä vatsanpohjasta ja naksautteli kieltään.

»Sen sinä tiesit muutenkin. Sitä ei tarvitse toistella», sanoin tiukkaan sävyyn, mutta kun istuin siinä hievahtamatta, en ollutkaan enää varma. Ehkä hän oli sittenkin oikeassa. Ehkä olin tiedostamattani tehnyt sen juuri siksi.

Olin ymmälläni. Se, mitä hän sanoi, piti paikkansa – ei, asia oli vielä pahemmin: minä pelkäsin, pelkäsin koko sydämestäni etten selviäisi ilman häntä. Nkem oli koko maailmassa ainoa ihminen, joka ehkä saisi ruuvit päässäni pysymään paikoillaan, vaikka niitä ei selvästikään ollut ruuvattu kunnolla kiinni kun synnyin. Ja sen hän tiesi varsin hyvin: *I keep yoo zane*, hän tapasi sanoa säännöllisin väliajoin.

Nkem tarkoittaa »minun omaani». Ja sitä hän juuri oli, eikä siinä kaikki, hän oli myös »minun ainoani». Mutta en

ollut saanut kysytyksi häneltä, miten se sanottiin igboksi.

Hän pani kätensä kassiin, otti sieltä varovasti verentahriman täysjyväleivän ja laski sen haalean oranssille muoviselle leikkuulaudalle, joka hänellä oli mukanaan. Sitten hän äärimmäisen varovasti poimi pinsettiotteella verisen leipäveitsen kassista ja pyyhki sen nurmikkoon.

»En minä halua että sinä jäät. Minä lähden sinun mukaasi», suustani pääsi yhtäkkiä. Jos olisin silloin voinut katsoa itseäni hämmästyneenä, olisin tehnyt niin. Siinä minä istuin käsi veressä ja tein suuria päätöksiä vain katsomalla Nkemiä. Hän oli itse päättänyt siirtyä Kööpenhaminan oikeuslääketieteen laitokselta, jossa olimme molemmat töissä, Odensen pienempään vastaavaan, koska hän tarvitsi nyt »jotain uutta, joka voisi aktivoida uinuvia, miellyttävään omahyväisyyteen vaipuneita aivosoluja.»

»Aah-haah», hän vastasi kohottamatta katsettaan leikkuulaudasta, jolla hän täyttä päätä viipaloi leipää. Päästyään puoleenväliin hän piti tauon ja kääntyi minun puoleeni.

»Etkö sinä sanonut tässä joku päivä sitten, että siellä on liikaa vanhoja miehiä? Siellä laitoksella.» Hänen mantelinmuotoisten silmiensä ja hienoisesti ylöspäin kaartuvien suupieltensä sanavarasto oli valtava. Hän ryhtyi viipaloimaan tomaatteja.

Minä nyökkäsin. »Niin siellä onkin, mutta ei se haittaa. Minä olen saari.»

Odensen oikeuslääketieteen laitos oli pannut hakuun oikeuslääkärin viran. Virasta eroava oikeuslääkäri oli kuusikymmentäseitsemänvuotias mies, pieni, harmaa ja nukka vieru hahmo, joka kulki kyyryssä. Toinen, virassa toimiva oikeuslääkäri Ole Banner oli kuusissakymmenissä, ja vaikka hän näyttikin koiranpennun ja kengurupallon risteytykseltä, hän oli kuin olikin Pohjoismaiden etevin haavaballistikko. Ja sitten oli ylilääkäri, professori Hans Bonde Madsen, kuusi-

kymmentäneljä vuotta, tahmea läpituokeva katse suunnattomassa miehen ruumiissa, mies, joka kuuleman mukaan ei koskaan unohtanut ainuttakaan kokemaansa vääryyttä eikä loukkausta. Tiesin keitä he olivat, olin tavannut heidät – ja tarkkaillut heitä – useaan otteeseen eri kongresseissa ja vastaavissa, mutta en ollut varsinaisesti puhunut heidän kanssaan. Huhut tiesivät myös kertoa, että nämä kolme herraa olivat kaikessa miehekkyudessaan muodostaneet vuosien mittaan sisäänlämpiävän ja tiukasti yhteenhitsautuneen triumviraatin, joka piti pilkkanaan Kööpenhaminassa toimivaa neitien laitosta, missä, jos yöllä oli oltu rikospaikkatutkinnassa, seuraava päivä tehtiin paperitöitä tai jäätiin kotiin nukkumaan. Tämän triumviraatin mielestä uuden sukupolven lääkärit olivat aivan turhan herkkiä, koska he, toisin kuin Odensen tosimitiet, eivät pystyneet sekä hoitamaan rikospaikkatutkintaa yöllä että suorittamaan heti seuraavana päivänä vaativia ruumiinavauksia.

»Sitä paitsi minäkin kaipaan jotain sellaista... miten sinä nyt sanoitkaan? 'Jotain uutta joka voisi aktivoida uinuvia... '»

»'... miellyttävään omahyväisyyteen vaipuneita aivosoluja', hän päätti lauseen puolestani.

»Minun on vain pakko varmistaa, että kestäen kuunnella häntä», minä jatkoin.

»Ketä?»

»Professoria. Tri Bonde Madsenia. Siinä taitaa olla aika leuhka tapaus.»

»Tiedän hänestä jotain melkein vielä pahempaakin.» Näytti kuin Nkemin kasvot olisivat puhkeamaisillaan nauuruun, ja hänen valtavan suuret, miltei mustat silmänsä olivat hyvää vauhtia katoamassa poskien kollaasiin.

»Mitä?»

»Hän kirjoittaa 'alati'.» Ja sieltä se tuli, hänen syvä hohotuksensa. Hänellä itsellään ei ollut mitään suhdetta alati-

sanaan, koska hän onnistui melkein aina pitämään tarpeeksi etäisyyttä tanskan kieleen. Mutta hän tiesi kaiken siitä, mitä *minä* en voinut sietää.

»Ei voi olla! Mistä sinä sen tiedät?»

»Hänellä on netissä kysymyspalsta. 'Rinnassa tuntuu *alati* kipua, kun veri tunkeutuu aortan läpi...' » hän siteerasi sirkustanskallaan. »Mitä jos hän myös PUHUU niin?»
Now, wot happenz ifi alzo SEZ like thot?

»Voi ei.» Virnuilin kämmenteni välistä, jotka olivat kuin itsestään hakeutuneet poskilleni, ensin toinen, sitten toinen.

»Entä se nuorempi? Se Banner?» Nkem jatkoi.

»Vaaraton. Hyörii vain ympäriinsä. Puuhailee sitä sun tätä, pitelee ovia auki ja hymyilee.»

»Nice.» Jälleen hänen syvä, pulppuileva naurunsa kupli pintaan.

»Jos haen sitä paikkaa, minä myös saan sen.»

Vuonna 2006 Kööpenhaminan oikeuslääketieteen laitos pani hakuun oikeuslääkärin viran, ja minä hain sitä ja myös sain sen. Muita hakijoita ei ollut. Sillä vaikka oikeuslääketieteellisten toimenpiteiden kysyntä on kasvanut viimeksi kuluneen vuosikymmenen ajan, oikeuslääketieteen erikoislääkärien määrä on ollut laskussa – huolimatta siitä, että samaan aikaan oikeuslääkärit ovat esiintyneet sankareina ja etsivinä toinen toistaan kaunistellummissa ja epäuskottavammassa televisiosarjoissa. Siksi minua huvittikin suuresti, kun CBS:n sarja »Crime Scene Investigation» sai vuonna 2004 Saturn Awardin, joka jaetaan tieteissarjoille. Se oli oikein erinomainen tapa vihjata, että siinä oltiin ihan pihalla. Sellaisia sarjoja katsoessa oli hyvä nukahtaa, varsinkin pahimpia niistä, joita näytettiin keskiyön aikoihin, toisin sanoen omaan nukkumaanmeno aikaani.

Todellisessa ja paljon vähemmän hohdokkaassa elämässä oikeuslääketieteen erikoislääkäri sai kymmenestä viiteentoista

prosenttia vähemmän palkkaa kuin patologian ylilääkäri, ja sen lisäksi myös rasittavat päivystykset karkottivat osaltaan väkeä ammatista. Näihin vuosiin asti oli ollut vaikea saada kokeneita oikeuslääkäreitä, mutta monet nuoret olivat nyt aloittaneet opinnot aivan uudessa viisivuotisessa erikoiskoulutuksessa. Tämä merkitsi sitä, että joka tapauksessa kului vielä viisi vuotta ennen kuin tilanne muuttuisi, ehkä, siedettäväksi. En voinut olla ajattelematta: miksi me oikein viitisimme? Kaksitoista vuotta kestänyt koulutus ilman toivoakaan saada edes lähestulkoon samanlaista palkkaa kuin mitä putkimieheni Kööpenhaminassa sai kääriytyksi kokoon. Minun osaltani vastaus oli yksinkertainen: kuolleet eivät olleet läheskään yhtä vaativia kuin elävät.

Nkem istui siinä yhä hymyillen ja katsoi minuun herkeämättä. Niin minä jatkoin:

»En ole kuullut, että paikkaan olisi muita hakijoita, mutta jos jostain sivusta nyt ilmestyy joku vähänkään pätevä mies – eivätkö he silloin tavalla tai toisella keplottele hänet sisään, jotta minunlaiseni vaihdevuosissa rypevä akka ei pääsisi pilaamaan tunnelmaa? Anna vähän kurkkua. Entäpä jos he seisovat niin tiiviissä rintamassa omissa mieshuuruissaan, etteivät kerta kaikkiaan halua joukkoonsa naista?»

»Niin, ja joka on vielä kaiken kukkuraksi neekeri.» Nkemin suu oli nyt kymmenen senttimetrin levyinen, ja hänen hampaansa hohtivat valkeina auringonvalossa. »Ja saari.»

Nkem sanoi minulle aina: »Sinä olet neekeri», ja minä vastasin joka kerta: »Älä höpise», mutta ensimmäisellä kerralla kun hän oli sanonut sen, olin näyttänyt vaaleita, pellaavaisia hiuksiani ja sanonut: »En kokonaan, vai mitä?» Silloin hän oli tarkastellut kasvojani ja todennut, että minulla oli neekerin huulet, paksua, joustavaa sidekudosta, ja ruskeat silmät, ja että se riitti jo pitkälle. Siitä lähtien hän oli ottanut tavakseen sanoa: »Sinä olet neekeri.» Ja tiesinhän minä var-

sin hyvin, mitä hän tarkoitti: tuomittu olemaan normaalien valkoisten ihmisten silmissä nyt ja vastakin erilainen.

Istuimme siinä pitkään ja söimme hiljaisuuden vallassa, siinä me olimme hyviä ja niin me melkein aina teimme. Kello oli suunnilleen kaksitoista, ja aurinko hemmotteli meitä helottaen parhaansa mukaan sankan pilviverhon takaa; pienenpienien karpästen parvi alkoi kiinnostua lämminsavustetun lohen loppuista, ja Nkem pakkasi ruoan pois. Katselin ympärilleni. Kaksi vanhaa miestä hevosen selässä katosi juuri metsän uumeniin, mutta tällaisella säällä täällä olisi pitänyt olla enemmän ihmisiä, ajattelin juuri, kun hiljaisuuden rikkoi joukko seitsemän-kahdeksanvuotiaita lapsia, jotka ryntäsivät esiin puiden keskeltä ylhäältä mäen harjalta ja juoksivat nyt hihkuen rinnettä alas. Heidän naurunsa kohosi vatsanpohjasta asti ja helkkyi heidän suustaan, niin että puisto täyttyi huolettomasta hälinästä. Katselimme heitä hiljaa, ja Nkemin leveät huulet kaartuivat suupielistä ylös. Hän oli eronnut Munachisosta vuosia sitten, koska hänellä oli sidekudoskasvaimia kohdussa eikä hän voinut saada lapsia. Munachiso, Nkem kertoi, tarkoitti muuten 'Jumala ja minä yhteistyössä', eikä yhteistyö hänen mielestään sujunut kovin hyvin. Mutta Munachiso, jonka leveällä otsalla sykkivät näkyvät suonet, oli suuri mies – ei kuitenkaan tarpeeksi suuri Tanskaan, jossa saattoi kyllä olla tilaa suurille miehille, mutta ei vielä suurille neekereille, ja niin hän oli nyt kemian professorina Nsukkan yliopistossa Nigeriassa, missä hänellä oli vaimo, viisi lasta, kotiapulainen ja autonkuljettaja. Kun hän muutti pois, olin juuri tutustunut Nkemiin – me yksinkertaisesti törmäsimme toisiimme käytävällä ja minä sain kuhmun otsaani – ja kaikkein ensimmäiseksi hän sanoi Munachisosta: »Kuihtukoon hänen vehkeensä. Sitokoot noidat hänen uuden vaimonsa kohdun umpeen. Kuolukoon hän ripuliin.»

»Entä mitä Michael sanoo?» hän kysyi nyt. »Luuletko että hän haluaa mukaan?»

Loin häneen kuolleen katseen. Yksi Nkemin mahtavista puolista oli, että hän tiesi mitä se tarkoitti: *Eihän hän sano mitään. Hän nyökkää ja jatkaa lukemista. Hän ei varmaan edes huomaa, jos en enää ole maisemissa.*

»Entä asunto?»

»Kokonaan maksettu, ei mikään ongelma. Ei se menetä yhtään arvoaan siitä että Michael asuu siellä yksin. Enkä varmaan minäkään.»

Maanantaina Nkem soitti minulle aamiaisaikaan. »Olen nyt tavannut suuren oyinbon. Hän tuntuu oikeastaan herttaiselta. Vähän ujolta. Ei sano *alati*.»

»Tri Bonde Madsenin?»

»Mmmm. Hän katsoi pois päin kun puristimme kättä.»

»Hän ei varmaan tapaa ihan joka päivä isoa mustaa neekeriä.»

»Hoh-hoh-hoo. Eikä hänen kirjoituspöytänsä laatikoissa ole myöskään mitään mielenkiintoista.»

»Voi hemmetti! Oletko jo tonkinut niitä?» Nkem oli patologisen utelias. Hän penkoi sumeilematta ihmisten laatikoita, luki heidän päiväkirjojaan, tutki kukkarot ja tarkisti internetin selaushistorian. Jos olisin halunnut salata häneltä jotain, minun olisi pitänyt ruveta ajattelemaan kokonaan uudella tavalla.

»Miten sinä pääsit niihin käsiksi? Vastahan sinä saavuit sinne?» kysyin mykistyneenä, hieman vihaisenakin. Näin hänet sieluni silmillä puhelinkaapelien ja Ison-Beltin kylmän veden läpi. Siellä hän juuri kohautti olkapäitään ja yritti näyttää kärsivälliseltä, siitä olin aivan varma.

»Istuimme hänen toimistossaan, ennen kuin minun oli tarkoitus lähteä kiertämään laitosta ja tutustumaan ihmisiin. Silloin eräs sihteeri tuli kertomaan, että joku tohtori

Sejase odotteli häntä kokoushuoneessa, ja hän sanoi niin kuin yleensä sanotaan, että *Palaan pian*, ja kaikkihan tietävät, että se tarkoittaa vähintään kymmentä minuuttia. Ja siinä sitä sitten pitää keksiä jotain ajankulua. Tietokoneelakaan ei ollut mitään kiinnostavaa. Hän taitaa olla kuolettavan tylsä.»

Missä määrin hän ajatteli samaa minusta, se tuli pakostakin mieleeni. Minusta, jolla ei ollut kirjoituspöydän laatikoissa yhtään mitään ja tietokoneella vielä vähemmän.

Ja sitten hän kertoi, että Odense oli kummallinen paikka. Siellä ei ollut Ramlösaa, pelkkää Egekildeä. Albani ja H. C. Andersen olivat esillä joka puolella, eikä mitään muuta ollutkaan. Heidän Magasin-tavaratalossaan ei ollut jotain tiettyä herkkua, ja jos piti mennä pissalle, täytyi ensin mennä ikivanhalla hissillä neljänteen kerrokseen, sen hän oli oppinut. Radisson muistutti retkeilymajaa. »Siellä ei ole mini-baaria huoneissa vaan juoma-automaatti käytävällä pimeässä nurkassa», hän puhisi. Hän oli joutunut asumaan siellä yhden yön, kun oli saanut asuntonsa avaimet vasta seuraavana päivänä. Ja Odensessa kaikki oli kiinni sunnuntaisin. Ja hänen naapuritalossaan oli myynnissä asumisoikeusasunto. »'Parveke Hunderupiin päin', siinä sanottiin. En tiedä mitä se tarkoittaa, mutta varmaan se jotain hyvää on.»

***

Oli tiistai, kello oli tullut 9.23. Minulla oli ruumiinavaus kymmeneltä. Haavoittunut käteni oli kiedottu valtavaan siteeseen, ja joka kerran kun otin sen pois, haava aukesi ja alkoi vuotaa verta. Tuijotin puhelinta. Tuijotin kättä. Katsoin taas puhelinta. Minua ei kiinnostanut tavata heidän kolmen miehen valiokuntaansa, joka vastasi valinnasta, ja siksi pohdiskelin hieman minkä ilmoittaisin syyksi siihen, että halusin

tavata professori Bonde Madsenin kasvotusten. Pitäisikö minun yksinkertaisesti esittää, että muka tarvitsin hänen aivojaan avuksi ongelmaan, jonka kanssa parhaillaan painiskelin? Kysyä hänen neuvoaan jossakin asiassa, joka liittyi hänen huippuosaamiseensa? Sellainen oli miesten mieleen, ja koska minulla oli hänestä sellainen vaikutelma, että hänessä oli enemmän miestä kuin Stallonessa, Willisissä ja Kennedyssä yhteensä, hänen täytyisi pitää siitä vähintään kolme kertaa niin paljon.

Olin löytänyt luettelon hänen aikojen kuluessa kirjoittamistaan artikkeleista. Varmuuden vuoksi. Ja lukenut ne. Mutta ei minulla todellisuudessa ollut yhtään mitään mielistelytaktiikkaa vastaan, ja niin minä otin puhelimen ja näppäilin numeron, jonka olin selvittänyt kahdeksalta samana aamuna. Puhelin soi soimasta päästyään, ja juuri kun olin antamaisillani periksi, hän vastasi puhelimeen.

»Madsen.» Matala, mumiseva ääni kuului miehelle, joka ei juuri roikkunut puhelimesta vaan piteli sitä mieluiten käsivarren mitan päässä ja kaikkein mieluiten jätti koko kapistuksen huomiotta.

»Kyllä, kyllä, tottahan toki minä sinut muistan, häh-häh», hän sanoi hieman selkeämmällä äänellä, kun olin esitellyt itseni: tohtori Maria Krause oikeuslääketieteen laitokselta Kööpenhaminasta.

Häh-häh?

Niin, minähän se olen mitättömine rintoineni ja upeine säärineni, joista et saanut silmiäsi irti parina viime kertana kun olimme fyysisesti samassa huoneessa. En muista, missä suurkaupungissa se olikaan, mutta ruoka oli hyvää ja sitä oli paljon. Tietenkin sinä muistat minut. Minua puistatti.

»Miten voin auttaa sinua, Maria?»

Minulle olisi ollut mieluisampaa, jos hän olisi kutsunut minua tohtori Krauseksi, mutta yhtä kaikki kerroin hä-

nelle yhtenä rimpsuna henkeä vetämättä, että halusin yksinkertaisesti käydä hänen kanssaan epävirallisen keskustelun – *alati* mielessäni kutsuin sitä *neuvonpidoksi* – laitoksen oikeuslääkäarin toimesta. Halusin kuulla vähän kaikesta – kuinka päivystysvuorot jaettiin, saisinko minä hoitaakseni Grönlannin ja Färssaaret, mitä mahdollisuuksia heidän uusi lastentarhansa tarjoaisi...

Kun viimein lopetin puhelun, minut oli kutsuttu ravintola Franck A:han, »kävelymatkan päähän rautatieasemalta», ystävällisin terveisin Odensen oikeuslääketieteen laitos.

Vilkaisin paksuun siteeseen käärittyä kättäni ja totesin, että minun oli pakko löytää jonkinlainen tiivis laastari, joka mahtuisi lateksikäsineeseen.

Odense, 2008

2

En ollut koskaan aiemmin käynyt Odensessa. Se oli niitä kaupunkeja, joiden ohi olin jonkin kerran ajanut, mutta en kertaakaan läpi. Niin minä sitten kuvittelin kaikkea mahdollista, enimmäkseen pientä ja kivaa ja kaunista ja vihreää, koko matkan Kööpenhaminan keskusrautatieasemalta Odenseen istuen nenä Krakin puhelinluettelon Fyninkartassa, tarkemmin sanoen sivulla 171, jolla näkyi Odensen keskusta ja vähän muuta, ja sivulla 172, jolla näkyi hieman suurennettu versio samaisesta keskustasta. Tuumin, mitähän kartan keskellä olevat isot harmaat alueet mahtoivat kuvata. Siinä kyllä luki Sokerinkeittämö, Tanskan TV2 ja tavaraterminaali, mutta se ei vielä selittänyt, miksi alueet näyttivät kartalla niin harmailta ja tyhjiltä. Jollei otettu lukuun sitä, että Albanigade oli korvannut Tuborgvejn, kaupunki oli kuin jonkinlainen Kööpenhaminan jäljitelmä: Kongens Have, Assistens Kirkegård, Vesterbro, Østerbro, Allégade. Mutta siellä oli myös sellaisia kummallisuuksia kuin Falen, Munke Mose ja Thomas B. Thriges gade – viimeksi mainittu oli varmaankin nimetty jonkun paikallisen kuuluisuuden mukaan, ja kadun koosta päätellen varsin merkittävän sellaisen.

Odensen rautatieasema oli varsinainen hirvitys: masentava uudemmanpuoleinen punatiilirakennus, jonka valtion rautatieyhtiö jakoi Fynbusin ja keskuskirjaston kanssa ja

jonka ilmapiiri oli kovin kaukana Kööpenhaminan keskus-
rautatieaseman upeiden tiiliseinien sisällä kuhisevasta kansainvälisestä tunnelmasta.

Katselin ympärilleni. Vain kahdeksan raidetta eikä ainutakaan kaunista kohtaa jossa lepuuttaa silmiään. Kolikolla toimiva wc kahdella kruunulla kusaisu, ja maksu suoritettiin metalliseen rakkineeseen, josta oli varmaan joutunut pulittamaan omaisuuden. Aseman lisäksi rakennuksessa toimi ostoskeskus: Baresso, Sunset, viinitupa tupakkakoppeineen ja pari eksyneen näköistä, alle kuusitoistavuotiaalle tytöille tarkoitettua vaatemyymälää.

Oikaisin Odensen ikioman Kongens Haven poikki, joka avautui paljaana ja pikkuisena heti vilkkaasti liikennöidyn Østre Stationsvejn kupeessa, missä Fyens Stiftstidende -sanomalehti oli näköjään asettunut taloksi hienoon, keltatiilestä rakennettuun entiseen asemarakennukseen. Puisto oli täynnä kaivinkoneita, oranssiasuisia miehiä ja valtavia hiekkakasoja, mutta Krakin kartta tiesi kertoa, että se oli nopein reitti Jernbanegadelle ja Franck A:han.

Päivä oli alkanut lämpimänä ja aurinkoisena, ja nyt, kun kello lähestyi kuutta, ilma tuntui paahtavan kuumalta. En ollut päässyt edes Kongens Haven puoliväliin, kun hiki valui jo ruumiini jokaisesta huokosesta. Kohta kättelisin professoria kämmenet litimärkinä.

Huomasin hänet jo matkan päästä. Pitkänä ja leveänä yhdessä monista päivänvarjoin varustetuista ulkopöydistä, missä hän oli ruvennut tyhjentämään pulloa, jossa täältä katsottuna näytti olevan punaviiniä. Hän istui sivuttain minuun päin, pukeutuneena sortseihin, Dockersin sandaalit jallassa ilman sukkia. Kello oli vasta vähän yli kuusi illalla, ja oli harvinaisen lämmintä ollakseen toukokuu. Koko Franck A oli siirtynyt ulkosalle, ja sinne oli varattu sekä huopia tuolinselkämyksille jalkojen lämmikkeeksi että auringonvarjoihin

asennettuja lämpölamppuja – molemmat olivat jokseenkin tarpeettomia juuri silloin. Huomasin että tri Madsen tiesi hyvin, että juuri minä astelin häntä kohti reppu olalla, mutta hän katsoi itsepintaisesti vastapäisen talon seinään, niin että minun oli pakko äännähtää, jotta hän kääntyisi minuun päin. Hänen kasvoillaan oli syvät uurteet, ja hän katsoi minua hymyttömästi niin että minua alkoi hermostuttaa. Hän nousi kömpelösti seisomaan ja katsoi taas muualle kun puristimme kättä.

»Maria – minulla on kaamea nälkä, sillä minun oli pakko jättää aamiainen väliin, joten voisimmeko syödä saman tien?»

Tohtori Krause, yritin viestittää hänelle, kun kävin istumaan häntä vastapäätä. *Sinun ei pitäisi kutsua minua Mariaksi.*

Tri Madsen istuutui ja tuuppasi minulle ruokalistan, avasi sen ja tökkäsi sitä itsevarmasti etusormellaan.

»Tuo on minun lempiruokalajini.»

Vilkaisin tri Madsenin lempiruokalajia, joka oli myös Franck A:n *suositus: Grillattuja tiikerirapuja vartaassa* ja koko joukko merkillisiä lisukkeita. Vilkaisin sitten tri Madsenia. Alakuloinen bulldoggi, juuri siltä hän näytti.

»Sopii minulle.» Minulle asia oli aivan yhdentekevä, eikä minulla oikeastaan ollut nälkä. Hotdog, jonka olin syönyt asemalla ennen lähtöä, tuntui yhä.

»Entä mitä sinä juot?» Hän nyökkäsi punaviininsä suuntaan ja kertoi, että se oli erinomaista Villa Antinoria.

Minä nyökkäsin ja kohautin olkapäitäni. Whatever. »Vaikka lasi sitä – ja yksi Ramlösa.»

Samalla kun tri Madsen tilasi – ja kuulin hänen tilaavan Egekilden – katselin häntä tarkkaan. Jos joskus joutuisin öiseen Bagdadiin, Helmandin provinssiin tai mafian pesäpaikkaan Moskovaan, toivoisin että seurassani olisi tuon

kaliiperin mies. Sen verran kookas hän oli, että kaikki tap- pelut, joissa hän oli kenties ollut osallisena, olivat varmaan- kin tapahtuneet hänen omasta aloitteestaan, elleivät sitten hänen vastustajansa olleet niin juovuksissa, että viimeinen- kin järjen valo oli jo kauan sitten sammunut. Pelkkä katse häneen, ja pieninkin rohkeuden häivä...

Hän kaatoi lasini täyteen ja katsoi minua levottoman pis- tävin silmin.

... katosi.

Kiirehdin kumoamaan kurkkuuni ensimmäisen viinila- sillisen karkottaakseni jännityksen ja päätin mennä suo- raan asiaan, jos en muuten niin peittääkseni hiljaisuuden sanoilla, jotka pitäisivät hänet loitolla. Mutta sitten hän ren- toutui ja alkoi hymyillä hieman ja puhua paljon. Kollegoista, jotka me molemmat tunsimme, varsinkin niistä, joista hän ei ollenkaan perustanut; laitoksen sihteereistä, jotka kiusasi- vat toisiaan; eräästä entisestä oikeuslääkäristä, jota hän kut- sui *pahaksi, pahaksi naiseksi*; tri Bannerin sikakokeista. Hän täytti oman yksityisen tilansa, joka tällä erää ulottui koko matkan aina asemalle saakka, niin perin pohjin, etten voinut olla ajattelemta edesmennyttä isääni, vatsa- ja suolistoki- rurgia ja hänen potilaskierroksiaan: perässään saattue miel- lyttämisenhaluisia valkoisiin pukeutuneita nyökyttelijöitä isäukko patsasteli kukkona tunkiolla tarkastaen yhden kii- tollisena kyönelehtivän vastaleikatun potilaan toisensa jäl- keen, eikä kukaan heistä epäillyt sekuntiakaan, etteikö tämä mies ollut Jumala; ja tämä mies, jota istuin nyt kuuntele- massa, oli taatusti veistetty samasta puusta.

Hän kaatoi minulle lisää viiniä. Hänen sormensa olivat paksut ja kädet kovettuneet. Uusi pullo ilmaantui pöytään yhdessä Egekilde-veden kanssa.

»Onko sinulla mitään sitä vastaan, jos poltan?» kysäisin samalla kun pengoin reppua toisella kädelläni.

»Ei, mehän olemme ulkona.»

»Niin, mutta jos se hait... »

»Olen itsekin tupakoinut. Nykyinen vaimoni poltti, kun menimme naimisiin, mutta sanoin että se hänen olisi parempi lopettaa, koska en viitsi katsella mitään rutikuivaa rupsahtanutta blondia.»

Minä tupakoin. Ja sain pikaisen luonnoksen päivystysten jaosta, Grönlannista ja Färsaarista sekä lastentarhasta, pikaisen siksi ettei häntä huvittanut puhua niistä. Hän halusi paljon mieluummin kertoa minulle eräästä sihteeristä, jonka nimi oli Helle ja joka oli *heikkona* häneen. »Aivan *heikkona* minuun. Näkisitpä millä tavalla hän katsoo minua. Häh-häh. Mutta minä en milloinkaan koske kehenkään laitoksen työntekijöistä. Rakastan työtäni ja haluaisin mielelläni pitää sen. Mutta eihän se ole koskaan pahitteeksi saada pikkuisen rohkaisua arjen keskellä.»

Minä katsoin häntä. Hän valehteli. Kun hän sanoi, ettei hän milloinkaan koskenut kehenkään laitoksen työntekijöistä, hän valehteli. Hän puristi kätensä nyrkkiin, hänen katseensa harhaili ja hänen äänensä kohosi oktaavia korkeammaksi. Minä huomaan ihmisten valheet intuitiivisesti. Jälkeenpäin, kun analysoin heidän kehonkieltään, tiedän aavistaneeni oikein.

Hän ei vielä tiennyt, olinko ihastunut häneen, eikä halunnut pelottaa minua tieheni.

Sitten tuli ruoka, mutta minulla ei vielääkään ollut kummemmin ruokahalua ja tyydyin vain napostelemaan. Minä napostelin, hän söi. Ja teki nopeasti selvää ensimmäisestä viinipullollisesta ja, minun suosiollisella avustuksellani, seuraavastakin. Nyt hän viittilöi tarjoilijalle tilataksaan vielä yhden. Sillä välin puheenaiheet olivat kaventuneet »naisiin». Oli pahoja naisia, jotka olivat järjestään lesboja, ja oli ihmeellisiä naisia, oikein monta ihmeellistä naista, joiden mielestä hänkin oli ihmeellinen. Elämä oli yksinkertaista.

TERVETULOA MARIA KRAUSEN PAINAJAISEEN

Oikeuslääkäri Maria Krause on kova nainen. Hänellä on käsi-voimia avata ruumiit itse, eikä häntä saa töissä kiinni tunteilusta. Hänen vaarallisen haavoittuvaa puoltaan ei tunne kukaan muu kuin Nkem, nigerialainen oikeuskemisti, ja juuri Nkemin perässä Maria vaihtaa työpaikkaa Kööpenhaminasta Odensen oikeuslääketieteen laitokselle. Sitä päätöstä hän saa katua.

Marian uudella alueella Fynin saarella liikkuu kauhistuttavan raaka sarjamurhaaja. Punainen jälki murhattujen iholla on viesti jonka vain Maria osaa lukea. Sen vetämänä hän joutuu rikosvyyhteä selvittäessään itsekin lähelle kuolemaa, mustan metsän uumeniin.

978-951-0-38863-1
84.2 || www.wsoy.fi

9 789510 388631

